

Czy mogę wpłynąć na wysokość mojego dochodu?

📌 Źródła dochodów

Źródłami naszych dochodów są:

- **dochody z pracy najemnej** (np. praca na „etacie”, na zlecenie),
- **dochody z gospodarstwa rolnego,**
- **dochody z pracy na własny rachunek** (prowadzenie działalności gospodarczej),
- **dochody ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych: w tym z emerytur i rent** (i z pozostałych świadczeń społecznych np. ze świadczenia wychowawczego),
- **dochody z wynajmu mieszkań.**

Ciągłe podnoszenie kwalifikacji, odważne planowanie
i podejmowanie wyzwań, entuzjazm, wytrwałość
w osiągnięciu wytyczonych celów
są sposobami na poprawę swojej sytuacji dochodowej

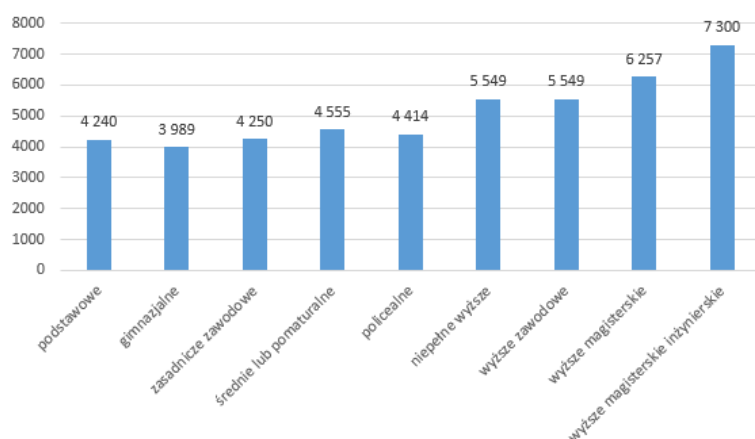
📌 Kto najwięcej zarabia?

W Ogólnopolskim Badaniu Wynagrodzeń w 2021 roku

wzięto udział 93 527 osób. Największą grupę stanowiły osoby o wykształceniu wyższym magisterskim (34%). Kolejnymi dużymi grupami były osoby z wykształceniem wyższym zawodowym oraz magisterskim z tytułem inżyniera (19%) i osoby ze zdaną maturą (18%).

Osoby z wyższym poziomem wykształcenia posiadały wyższe wynagrodzenia. Najwięcej zarabiała osoba z tytułem magistra inżyniera (7 300 PLN), a inżynierowie zarabiali o ok. 1 800 PLN mniej.

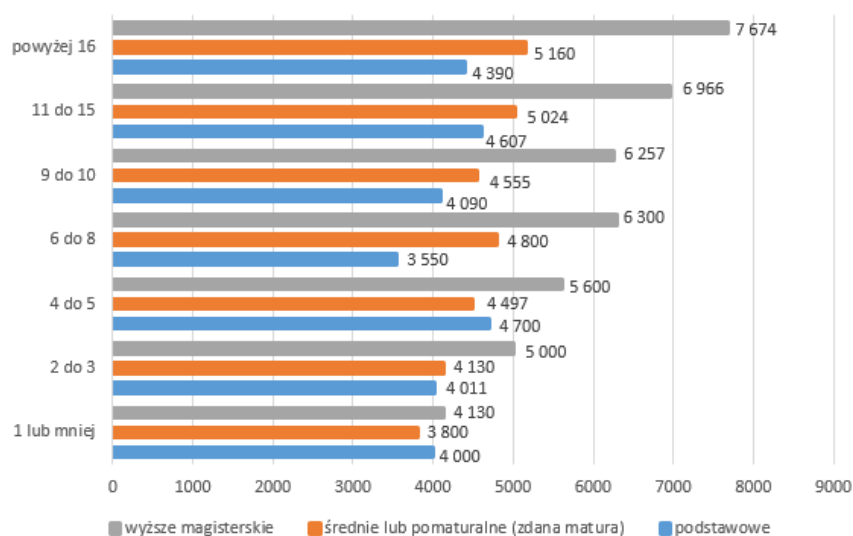
Wykres 1. Mediany miesięcznych wynagrodzeń całkowitych osób z różnym poziomem wykształcenia w 2021 roku (brutto w PLN)

Źródło: Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń (OBW) przeprowadzone przez Sedlak & Sedlak w 2021 roku

Analiza wysokości wynagrodzeń osób z różnym stażem pracy wykazała, że w większości przypadków liczba lat spędzonych w miejscu pracy zapewnia wyższe wynagrodzenia. Poziom wykształcenia również wpływał na większe płace. Stawki wynagrodzeń osób z wykształceniem średnim i podstawowym poniżej 5 lat stażu pracy utrzymują się na podobnym poziomie. Płace osób z wykształceniem wyższym rosły szybciej od zarobków osób z pozostałych dwóch kategorii.

Wykres 2. Mediany miesięcznych wynagrodzeń całkowitych osób z różnym stażem pracy i różnym poziomem wykształcenia (brutto w PLN)

Źródło: Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń (OBW) przeprowadzone przez Sedlak & Sedlak w 2021 roku

Wynagrodzenie a umowa o pracę

Najpoważniejszym sposobem osiągnięcia dochodów jest praca najemna, najczęściej wykonywana na podstawie umowy o pracę. **Na wynagrodzenie otrzymywane przez pracownika składa się:**

- **płaca zasadnicza** – składnik stały wynagrodzenia, wypłacany co najmniej raz w miesiącu w stałym, ustalonym terminie,
- dodatki np. **funkcyjny** – (za pełnienie określonej funkcji, **stażowy** - za wysługę lat, **za posiadanie szczególnych umiejętności i kwalifikacji**).

Wynagrodzenie za pracę określa się jako **brutto i netto**. Wynagrodzenie netto to kwota jaką pracownik otrzymuje „na rękę”, stanowi różnicę między przychodami pracownika a potrąceniami ustawowymi.

Od wynagrodzenia brutto odejmuje się pracownikowi obowiązkowo:

- **składki na ubezpieczenia społeczne,**
- **składkę na ubezpieczenie zdrowotne,**
- **zaliczkę na podatek dochodowy**

Ubezpieczenia społeczne w Polsce obejmują:

- **ubezpieczenie emerytalne** - (na wypłatę w przyszłości emerytury),
- **ubezpieczenie rentowe** - (na wypłatę renty, w przypadku niezdolności do pracy),
- **ubezpieczenie chorobowe** - (na wypłatę wynagrodzenia w czasie choroby i macierzyństwa),
- **ubezpieczenie wypadkowe** - (z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych),

Koszty uzyskania przychodów

Od października 2019 r. koszty uzyskania przychodów z tytułu stosunku pracy wynoszą miesięcznie:

- **250 zł – koszty podstawowe,**
- **300 zł – koszty podwyższone** stosowane, jeżeli miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika było położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy.

Stawka podatku

Od 1 stycznia 2022 r. zakłady pracy do dochodu pracownika uzyskanego w danym miesiącu stosują stawkę:

- **17%** – za miesiące następujące po miesiącu, w którym dochód uzyskany od początku roku nie przekroczył kwoty 120 000 zł
- **32%** – za miesiące następujące po miesiącu, w którym dochód uzyskany od początku roku przekroczył kwotę 120 000 zł

Kwota zmniejszająca podatek

Zaliczkę na podatek pomniejsza się o kwotę stanowiącą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, o której mowa w art. 27 ust. 1b pkt 1 updof. Pracodawca dokonuje tego pomniejszenia, jeżeli pracownik przed pierwszą wypłatą wynagrodzenia w roku podatkowym złożył mu oświadczenie **PIT-2**.

W 2022 r. kwota zmniejszająca podatek wynosi:

- 425 zł

W 2022 roku **kwota wolna od podatku** wzrosła do kwoty 30 000 zł. Jeśli dochód osiągnięty w trakcie roku nie przekroczy 30 000 zł podatnik nie zapłaci podatku. Wraz z nową kwotą wolną od podatku zmianie uległa również wysokość kwoty zmniejszającej podatek, która od 2022 roku wynosi

$$5\,100\text{ zł} (30\,000 \times 17\% = 5\,100\text{ zł/rok})$$

$$5\,100\text{ zł}/12\text{ m-cy} = 425\text{ zł}$$

Tabela 1. Przykłady liczenia wynagrodzeń – osoby uzyskującej najniższą krajową – 3 010 zł oraz zarabiającej wynagrodzenie 4 000 zł

Płaca brutto	3 010 zł	4 000 zł
Składka na ubezpieczenie emerytalne /9,76% płacy brutto/	293,78 zł	390,40 zł
Składka na ubezpieczenie rentowe /1,50% płacy brutto/	45,15 zł	60,00 zł
Składka na ubezpieczenie chorobowe /2,45% płacy brutto/	73,75 zł	98,00 zł
Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne /płaca brutto minus ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe/	2 597,32 zł	3 451,60zł
Składka na ubezpieczenie zdrowotne pobrana /Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne razy 9%/	233,76 zł	310,64 zł
Koszty uzyskania przychodu /takie same dla każdego pracownika niedojeżdżającego do pracy – 250,00 zł , dla dojeżdżającego 300,00 zł /	250,00 zł	300,00 zł
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych zaokrąglona do pełnych zł /płaca brutto minus ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe minus koszty uzyskania przychodu/	2 347,00 zł	3 152,00 zł
Ulga podatkowa /dla każdego pracownika taka sama/	425,00 zł	425,00 zł

Pobrana zaliczka na podatek dochodowy / podstawa opodatkowania razy 17% minus ulga podatkowa/ zaokrąglona do pełnych zł	0,00 zł	111,00 zł
Wynagrodzenie netto /wynagrodzenie brutto minus ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe minus pobrana zaliczka na podatek dochodowy minus składka na ubezpieczenie zdrowotne pobrana	2 363,56 zł	3 029,96 zł

Źródło: Opracowanie własne

Z obliczeń wynika, że płaca netto stanowi około 79% płacy brutto. W związku z tym obowiązkowe obciążenia pracownika wynoszą około 21 % płacy brutto.

Temat opracowała

Renata Rybakowska na podstawie

- www.stat.gov.pl
- www.wynagrodzenia.pl